

SHI:s verksamhet 2015 - finansierad av samverkansmedel

Av Johanna Ringarp, föreståndare och Håkan Blomqvist, tidigare föreståndare, 10/12 -15

”Reflektionens år”. Det var arbetsnamnet för SHI:s verksamhetsår 2014 då institutet firade femton år med jubileumsseminarium och publicering av två forskningsantologier på institutets olika forskningsteman och projekt. Året följdes av 2015 års uppsamling men också av förändringar. Institutets föreståndare sedan 2009, Håkan Blomqvist, avslutade sitt uppdrag och ersattes från och med 1 september av Johanna Ringarp. En övergång som tillsammans med ett par pensionsavgångar krävt tid för överlämning och omställning. Det har inverkat på den utåtriktade verksamheten men samtidigt skapat grund för den kommande.

Ansvarigheter

Institutet har genom samverkansmedel under året finansierat en föreståndare (50%), redaktör och vittnesansvarig (20% VT), ansvarig för dokumentation (20%). Som föreståndare har Håkan Blomqvist under VT15 deltagit i kursutveckling vid Stockholms universitet om humaniora i samverkan arrangerad av Humsamverkan, bidragit till institutionsdag vid HSS om samverkan samt ingått i rektors projektgrupp för utveckling av högskolans samverkansstrategi och Vinnovaansökan.

Samverkan kring publikationer, dokumentation, kunskapsförmedling och forskning har under perioden bedrivits genom institutet och enskilda forskare med ett stort antal externa aktörer som bland andra: ABF, Arbetarrörelsens Arkiv och Bibliotek, Armémuseum, Finlandsinstitutet, Italienska Kulturinstitutet, Limmud, LO, Nordiska muséet, OECD/NEA, Primo Levi-centret i Turin, Riksantikvarieämbetet, Riksdagens Arkiv, Riksteatern, Sigtunastiftelsen, Sveriges Jiddischförbund, Svenska industriminnesföreningen (SIM), Svensk kärnbränslehantering AB, Teater Tribunalen och Tyresö kommun.

Forskning

Samtidshistoriska institutets grund är forskningen i form av de olika forskningsprojekten och aktiva forskarna. Det är med denna forskning och dessa forskare som bas institutet bedriver samverkan. Under året pågick samtidigt 9 forskningsprojekt vid institutet med ett drygt 20-tal forskare. Projekten är:

- Arbetarrörelsen i östersjöområdet – i en ny värld av kriser och osäkerhet
- Bund i Sverige 1946-1954. En judisk arbetarrörelse vid skiljevägen
- Demokratins drivkrafter. Kontext och särdrag i Finlands och Sveriges demokratier 1890-2020.
- Det globala civilsamhällets moraliska ekonomi: Historien om den frivilliga livsmedelshjälpen
- Driving Forces for Environmental Policy-Making and Capacity Building in the Baltic Sea Region
- Fredens hav. Perspektiv på militär uppbyggnad, säkerhetspolitisk perception och visualisering i Östersjöområdet 1919-1939
- Romernas förintelse i Ukraina 1941-44: historia, minnen, representationer
- Sovjetiska nordiska minoriteter och etniska rensningarna på Kolahalvön
- Spaces of Expectation: Mental Mapping and Historical Imagination in the Baltic Sea and Mediterranean Region

Två större projektansökningar gjordes till RJ:s jubileumsutlysning i december 2014: Ett elite oral history projekt för att belysa förändringar i politisk kultur 1994-2014 samt ett projekt om humanitära insatser vid globala kriser. Tyvärr erhöll inget av dem medel, men kommer i förbättrad form att ställas till andra forskningsfinansiärer.

Vittnesseseminarier

Till institutets samverkansaktiviteter hör offentliga vittnesseminarier med olika samhällsaktörer. Under året har två vittnesseminarier genomförts med bland andra Danmarks f d utrikesminister Uffe Ellemann-Jensen samt aktörer inom nykterhetsrörelsen.

2 juni

Nordiskt samarbete i kalla krigets kölvatten

Medverkande:

Uffe Ellemann-Jensen, f d utrikesminister, Danmark

Mats Hellström, fd Europaminister, Sverige

Pär Stenbäck, fd generalsekreterare Nordiska ministerrådet, Sverige

Diskussionsledare: Torbjörn Nilsson, SHI, Johan Strang, Centrum för Nordenstudier, Helsingfors universitet.

14 november

Förbundet mot drogers historia

Medverkande: Hans Gillgren, Ulrika Gson Berg, Björn Abellsson, Birgitta Gillgren, Jan Berggren

Diskussionsledare: Kjell Östberg, SHI

Publika seminarier och evenemang i samverkan

Institutet har (vid sidan av sina forskningsseminarier) genomfört ett antal offentliga seminarier för både forskare, studenter och intresserad allmänhet.

14 april

Ukrainian Far Right during and after the Revolution

Föredrag av Anton Shekhovtsov, Legatum Institute, London

Arrangör: SHI med CBEES

6 oktober kl 13

Gathering storm in the Baltic Sea Region: Debating pollution in East and West over the 20th Century

Simo Laakkonen presenterade sin forskning om den offentliga debatten i såväl diktaturer som demokratier kring vattenförorening i Östersjöområdet under 1900-talet.

20 oktober

Ekonomi och demokrati i kris : På väg mot ett nytt 30-tal, eller kan vi lära av historien?

Författaren och journalisten Björn Elmbrant presenterade huvudteserna i sin bok om socialdemokratins möte med 30-talsdepressionen och idag. Kommentatorer var Kajsa Borgnäs, doktorand vid Potsdam universitet och Lars Ekdahl, historiker Södertörn.

Samarbete med Atlas förlag.

12-13 november

Symposium: Kampen om minnet - om historiesyn och vårt kollektiva minne, nyfascismen & motkrafterna

Bland medverkande Monica Quirico från Primo Levi-centret och SHI om politisering av historia, kommenterad av Henrik Arnstad, Domenico Scarpa vid Primo Levi-centret om Primo Levi och det historiska minnet av Auschwitz, Håkan Blomqvist, SHI, om antisemitism och arbetarrörelse samt Helene Lööf, Per Svensson, Elisabeth Åsbrink och Erik Lundberg i samtal om "kampen om minnet" samt "religiös och politisk intolerans". Härtill talade Göran Gunner och Ragip Zarakolu om det armeniska folk mordet 1915. Symposiet inleddes av Berit Carlströms om Sigtunastiftelsens roll som flyktinglasarett för judiska kvinnor från koncentrationslägren 1945. Det hela modererades av Alf

Linderman och Dan-Erik Sahlberg från Sigtunastiftelsen. Och ramades in av Karlsons Klezmerorkesters konsert.

Samarrangemang: Sigtunastiftelsen, Primo Levi-centret i Turin, Samtidshistoriska institutet och Italienska kulturinstitutet.

Tyresö historiedag

Efter att ha varit avställt 2014 och 2015 då Tyresö kommun inte av resursskäl kunnat åta sig evenemanget, har det samarbetet återupptagits inför 2016. Den 13 maj genomför SHI tillsammans med kommunen åter Tyresö historiedag för SH-lärare i Stockholms län. Lärarutbildningen på SH inbjuds att delta med ett antal duktiga lärarstudenter. Historiedagen genomförs på Tyresö slott i samarbete med Nordiska Muséet.

Samarbete mellan SHI, Tyresö kommun och Nordiska Muséet

Nordiska Muséet

Ett samarbete har inletts med Nordiska Muséet om nyttjandet av Tyresö slott. Diskussioner har påbörjats om utställningar, föreläsningar och Östersjöveckor där SHI och Södertörns högskola kan utgöra samarbetspart.

Publikationer

Vid sidan av forskarnas egna omfattande publiceringar utgav institutet dokumentationen av ett vittnesseminarium i skriftserien Samtidshistoriska frågor:

Nr 32, 2015

När räntan gick i taket: Vittnesseminarium om valutakrisen 1992

Red: Cecilia Åse

En hel serie av publikationen har redigerats under verksamhetsåret men kommer i tryck först 2016:

- ***AIDS i Sverige – hiv-epidemin, aktivisterna och rörelserna***
- ***Romerna och skolplikten – hot eller möjlighet?***
i samarbete med Lärarutbildningen och CBEES
- ***25 år av skolreformer – hur började det?***
vid politikerveckan i Almedalen, i samarbete med Lärarnas Riksförbund
- ***Nordiskt samarbete i kalla krigets kölvatten***

Härtill kommer SHI:s 15-årsberättelse (ännu endast i digital form).

Personal

Följande har under året varit anställda tillsvidare eller visstid vid institutets olika projekt. Tillfälligt arvoderade deltagare listas inte här.

Kristina Abiala
Håkan Blomqvist
Johan Eellend
Fredrik Eriksson
Katarina Friberg
David Gaunt
Yulia Gradsnova
Norbert Götz
Andrej Kotljarchuk
Janne Holmén
Jussi Kurunmäki

Simo Laakkonen
Torbjörn Nilsson
Vasileios Petrogiannis, doktorand
Johanna Ringarp (from 1/9-15)
Ylva Waldemarson
Piotr Wawrzeniuk
Steffen Werther
Kjell Östberg

Gästforskare
Johan Strang / Helsingfors Universitet
Deborah Paci / Ca' Foscari Universitet Venedig
Rolf Petri / Ca' Foscari Universitet Venedig

Ledning

SHI:s ledningsgrupp har under året bestått av

Till 31 augusti

Håkan Blomqvist, föreståndare
Kristina Abiala, ansvarig för vittnesseminarier och Samtidshistoriska frågor
Norbert Götz, ÖSS-professor, forskningsledare för internationalisering, Historiska studier
Ylva Waldemarson, dokumentationsansvarig
Kjell Östberg, forskningsledare

Från och med 1 sept:

Johanna Ringarp, föreståndare
Norbert Götz, ÖSS-professor, forskningsledare för internationalisering, Historiska studier
Håkan Blomqvist, forskare
Anna Storm, forskare
Steffen Werther, forskare
Ylva Waldemarson - dokumentationsansvarig

Vetenskapligt råd

Avslutades 2015 (nytt vetenskapligt råd utses för 2016)

Maria Leissner, ordf
Pär Frohnert
Barbro Hedvall
Torbjörn Nilsson
Hanna Ojanen
Charlotte Tornbjer

Övrigt vetenskapligt, inklusive internationella akademiska nätverk, projekt och konferenser, ligger utanför denna rapport.

./.